

Ekologická újma a inspekce jako příslušný orgán

Petra Valouchová
odbor právní České inspekce životního prostředí

valouchova@cizp.cz

Osnova:

- **Přehled orgánů příslušných dle zákona o ekologické újmě**
- **Základní pravomoci ČIŽP (správ NP a CHKO, újezdních úřadů)**
- **Rozbor základních pravomocí ČIŽP a poznatky z praxe**
 - Dozor
 - Ukládání preventivních opatření a opatření k nápravě
 - Ukládání pokut

Přehled orgánů příslušných vykonávat státní správu podle zákona o ekologické újmě - § 16 zákona

- Ministerstvo životního prostředí (MŽP)
- Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP)
- správy národních parků (NP) a správy chráněných krajinných oblastí (CHKO)
- Ministerstvo obrany
- Ministerstvo zdravotnictví
- krajské hygienické stanice
- újezdní úřady

Většinu pravomocí svěřuje zákon ČIŽP – základní pravomoci:

- dozor nad plněním povinností uložených zákonem
- ukládání preventivních opatření a opatření k nápravě ekologické újmy
- ukládání pokut za správní delikty
- tzv. zbytková působnost – ČIŽP plní další úkoly dle zákona, nejsou-li výslovně svěřeny jinému orgánu

Uvedené pravomoci ČIŽP se vztahují na celé území ČR s výjimkou:

- **území NP a CHKO a jejich ochranných pásem** zde jsou příslušným orgánem v rozsahu působnosti ČIŽP správy NP nebo CHKO
- **území vojenských újezdů** – zde jsou příslušným orgánem v rozsahu působnosti ČIŽP újezdní úřady

Dozor nad plněním povinností dle zákona o ekologické újmě:

- ve většině případů se týká provozovatelů dle přílohy 1 zákona.
- výjimkou je újma na biodiverzitě (§ 5 zákona), u níž je stanovena obecná povinnost pro všechny subjekty vykonávající (jakoukoli) provozní činnost provádět preventivní či nápravná opatření k odstranění bezprostředně hrozící či vzniklé ekologické újmy (pouze jiné předpoklady vzniku této povinnosti – viz. § 5 odst. 2)

Základní povinnosti provozovatelů dle přílohy 1 zákona dozorované ČIŽP – I.

- **provádění preventivních a nápravných opatření**
 - a) přímo na základě zákona: § 3 - 7 (sankce)
 - b) na výzvu ČIŽP: § 6 - 7 (lhůta, pokyny + sankce)
 - c) na základě rozhodnutí ČIŽP - § 8 (výkon rozhodnutí)

- **předávání informací o ekologické újmě a provedených opatřeních**
 - přímo na základě zákona nebo na výzvu ČIŽP (sankce)

- **hrazení nákladů na provedená opatření**
 - (výjimky - § 12 zákona)
 - přímo na základě zákona (nese vlastní náklady)
 - na základě rozhodnutí ČIŽP (vynaloženy-li namísto provozovatele)

Základní povinnosti provozovatelů dle přílohy 1 zákona dozorované ČIŽP – II.

- **zpracování hodnocení rizik dle § 14 zákona**
 - povinnost mít zpracováno k 1. 1. 2013 – tak i kontrolováno
 - rozsah hodnocení různý dle provozovatele (základní x detailní)
 - nesplnění povinnosti – není sankce, ovšem možnost uložit v rámci protokolu odstranění tohoto nedostatku – pokud se z následně zpracovaného hodnocení rizik zjistí povinnost finančního zajištění – sankce

- **sjednání finančního zajištění – též od 1. 1. 2013, jen u některých provozovatelů**
 - nesplnění povinnosti - sankce

Ukládání preventivních opatření a opatření k nápravě

- Povinnost provádět tato opatření plyne přímo ze zákona, lze ji však i uložit:
 - a) výzvou k provedení opatření dle § 6 či § 7 zákona
 - b) rozhodnutím dle § 8 zákona
- Obojí vydává ČIŽP (správa NP, CHKO, vojenský úřad)

Výzva k provedení opatření - § 6 a 7

- výzva je **neformální**, nemá povahu správního rozhodnutí.
- součástí výzvy je **lhůta a pokyny** k provedení opatření.
- **nesplnění** výzvy = sankce (§ 19 odst. 1 písm. a), c) zákona)
- **není povinností ČIŽP** tuto výzvu vydávat, NO či PO lze rovnou uložit i rozhodnutím (viz. písm. b)

Rozhodnutí o uložení opatření - § 8

- **má formu správního rozhodnutí** (dle § 67 a násl. správního řádu)
- **lze je vydat:**
 - a) na žádost osoby dotčené ekologickou újmou („poškozený“)
 - b) z moci úřední
- **možnost odvolání** proti rozhodnutí – o odvolání rozhoduje MŽP

Dosavadní zkušenosti:

- řešena rada podnětů, **zatím však žádné rozhodnutí nevydáno** (věc obvykle „překlopena“ do režimu složkového zákona) – méně závažné případy, obtíže se zjišťováním původního stavu na lokalitě
- **některé podněty směřují k plošnému znečištění** bez možnosti zjištění konkrétního původce či původců – aplikace biocidních přípravků v rybnících apod.
- **Provádění opatření v případě neznámého původce** má provádět příslušný orgán (ČIŽP, správy NO a CHKO, újezdní úřady) - dosud neaplikováno – problém prokázat původ události v „provozní činnosti“
- **Obsah opatření k nápravě ekologické újmy na vodách a biodiverzitě** – stanoví příloha č. 4 zákona (rozlišována primární, doplňková, vyrovnávací náprava)

Ukládání pokut

- upravuje § 19 zákona
- již průběžně zmiňováno výše, celkem 5 deliktů:
 - a) neprovedení preventivních opatření (ze zákona, na výzvu – do 5 mil. Kč)
 - b) nesdělení informací o bezprostřední hrozbě eko újmy (do 1 mil. Kč)
 - c) neprovedení nápravných opatření (ze zákona, na výzvu – do 5 mil. Kč)
 - d) nesdělení informací o vzniku eko újmy (do 1 mil. Kč)
 - e) výkon provozní činnosti bez finančního zajištění (do 1 mil. Kč)
- forma správního rozhodnutí, o odvolání rozhoduje MŽP

Petra Valouchová
valouchova@cizp.cz

